

СЪДЪРЖАНИЕ

2.	Фиксирани телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги.....	14
2.1	Участници на пазара на фиксирана гласова телефонна услуга.....	14
2.2	Инфраструктура на фиксираната мрежа на БТК АД.....	19
2.3	Абонатни телефонни линии на фиксираната мрежа на БТК АД	21
2.4	Гласови телефонни услуги, предоставяни от БТК АД чрез фиксираната телефонна мрежа	23
2.5	Цени и ценова политика на БТК АД	26
2.6	Цени на БТК АД и УoIP доставчици	37
2.7	Типово предложение за взаимно свързване	39
2.8	Типово предложение за сключване на договор за необвързан достъп	43

2. ФИКСИРАНИ ТЕЛЕФОННИ МРЕЖИ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИКСИРАНИ ГЛАСОВИ ТЕЛЕФОННИ УСЛУГИ

2.1. Участници на пазара на фиксирана гласова телефонна услуга

С изтичането на монопола на БТК АД от 01.01.2003 г. в страната се стартира либерализирането на пазара на далекосъобщителни мрежи и услуги. Създадоха се условия за навлизане на нови, алтернативни на историческия оператор участници на пазара на фиксирани телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги.

Към 31.12.2004 г. право да осъществяват далекосъобщения чрез фиксирани телефонни мрежи и да предоставят фиксирани гласови телефонни услуги имат 11 алтернативни оператора. От тях броят на новолицензираните през годината е 6. Десет от алтернативните на БТК оператори имат право да осъществяват далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа и да предоставят фиксирана гласова телефонна услуга (притежават лицензия № 116 А). Осем оператора са лицензирани за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа за предоставяне на достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата „избор на оператор“ (притежават лицензия 116 Б). Четири от алтернативните оператори имат издадени лицензии само по 116 А, един - само по 116 Б и седем - и от двата типа (116 А и 116 Б).

Източник: КРС

Фиг. 13

Към 31.12.2004 г. общият брой на издадените лицензии (116 А и 116 Б) на алтернативни на БТК АД оператори за този вид далекосъобщителна дейност е 19. Лицензиите на всички тези оператори са с териториален обхват Република България, както е и обхватът на лицензията на БТК АД.

Таблица № 1

		Наименование на оператора	Лицензи и по 116 А	Лицензи и по 116 Б
			към 31.12.2004 г.	
към. 31.12.2004 г.	към. 01.01.2004	“ГЛОБАЛТЕХ БЪЛГАРИЯ” ЕООД	√	х
		“ИЗТОЧНА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” АД	√	√
		“НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” ЕАД	√	√
		“НЕТПЛЮС” ООД	√	√
		“ОРБИТЕЛ” АД	√	√
		“БЪЛГАРИЯ ТЕЛЕКОМ НЕТ” АД	√	х
		“ВЕСТИТЕЛ БГ” АД	√	√
		“СПЕКТЪР НЕТ” АД	√	√
		“ТЕЛЕКОМ ПАРТНЪРС НЕТУЪРК” ООД	√	х
		“ТРАНС ТЕЛЕКОМ” ООД	√	√
		“ЕВРОКОМ КАБЕЛ” ЕАД	√	х
		“ГОЛД ТЕЛЕКОМ БЪЛГАРИЯ” АД	х	√

Източник: КРС

Въпреки че повечето лицензирани оператори имат известен опит и немалки приходи от предоставянето на далекосъобщителни услуги преди издаването на лицензиите за гласови услуги, в края на 2004 г. от алтернативните фиксирани оператори в страната само “ГЛОБАЛТЕХ БЪЛГАРИЯ” ЕООД е декларирал, че е стартирал дейност по предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга, но абонатите и приходите на оператора са сравнимо малко в общия обем на пазара. Това до голяма степен се дължи на забавянето по различни причини на сключването на договори за взаимно свързване с основния оператор.

Въз основа на разпоредбите на Закона за далекосъобщенията и Методиката за условията и реда за определяне на оператори със значително въздействие върху пазара (ДВ, бр. 61 от 13.07.2005 г.), след извършен пазарен анализ и решение на КРС № 1748/16.09.2004 г., БТК АД е определено за оператор със значително въздействие върху пазара на фиксирани телефонни мрежи и фиксирани гласови телефонни услуги. Като такъв оператор на БТК АД са наложени предвидените в ЗД задължения по отношение на взаимното свързване, предоставяне на специфичен достъп и съвместно ползване на помещения, далекосъобщителни съоръжения, канали, кули и други.

От края на 2004 г. реално стартира процесът на сключване на договори за взаимно свързване между БТК АД и алтернативните оператори, съобразени с действащата нормативна база. Това дава основание да се прогнозира, че през 2005 г. ще се появят и други реални участници на пазара на фиксирани телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги, което ще е предпоставка за създаване на конкурентна среда на този пазар.

В европейски мащаб броят на операторите, лицензирани да предоставят фиксирани гласови телефонни услуги чрез фиксирани телефонни мрежи, силно варира

– от 422 в Германия до един в Малта. Средно за ЕС 25¹ броят на тези оператори е 86, а за присъединилите се през 2004 г. страни – 40. Тези числа силно контрастират на броя на лицензираните оператори у нас за предоставяне на този вид далекосъобщителна услуга.

Забележка:

- в посочения брой са включени и историческите оператори;
- данните за България са към 31.12.2004 г.

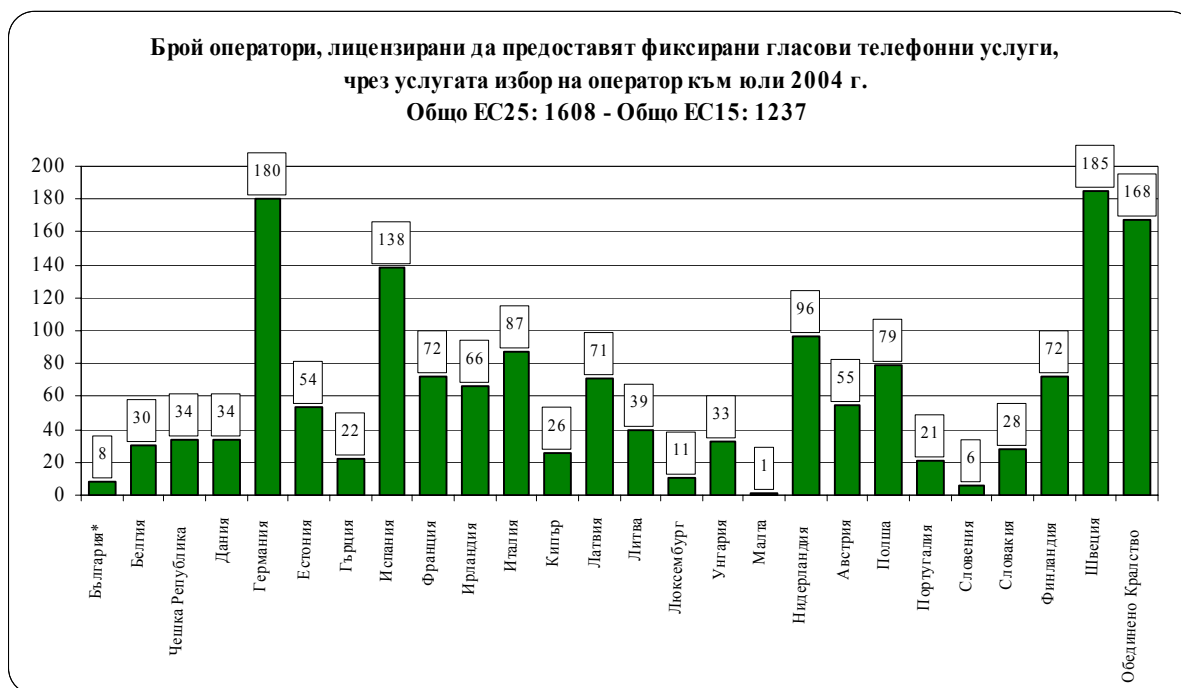
Източник: European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)², Volume II, Annex 3Market Overview, p. 14 и по данни на КРС

Фиг. 14

Най-голям брой оператори, лицензирани да предоставят фиксирана гласова телефонна услуга, без да имат изградена собствена далекосъобщителна мрежа, има в Германия, Швеция и Обединено Кралство. У нас броят на оторизираните оператори за тази дейност е по-голям само спрямо броят на лицензираните оператори в Малта и Словения.

¹ ЕС 25 – общо 25-те страни-членки на Европейския съюз; ЕС 15 – страните-членки а Европейския съюз без новоприсъединилите се 10.

² http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomms/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_e_n.htm

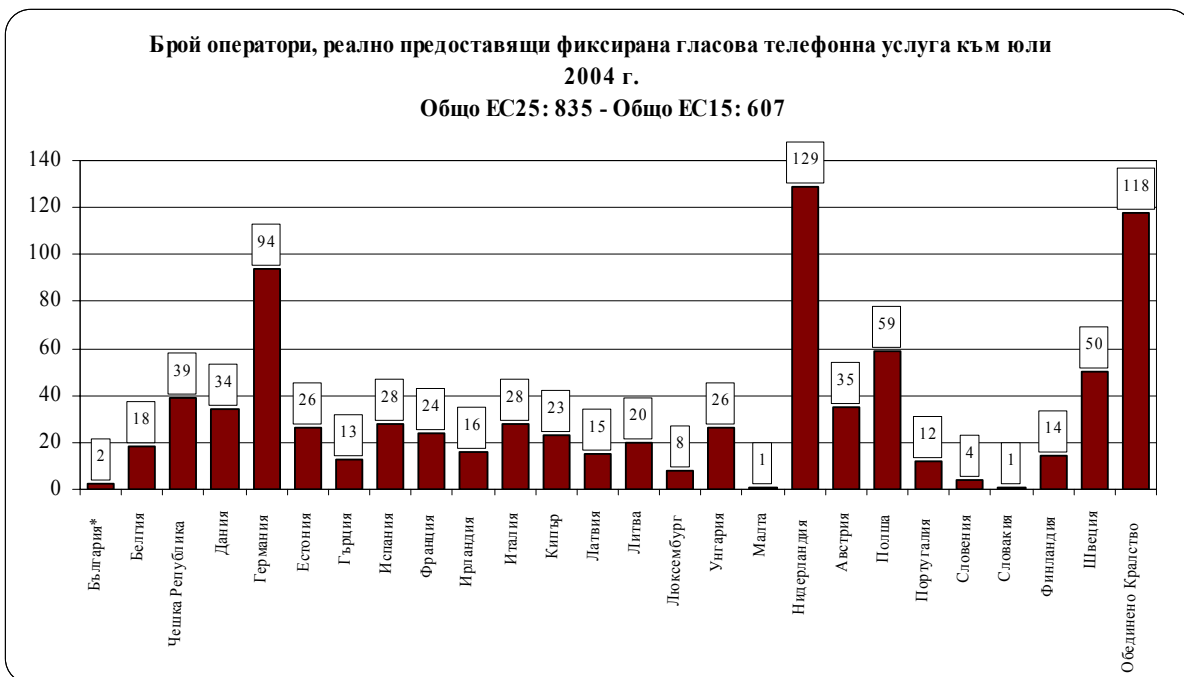

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*, Volume II, Annex 3 Market Overview, p. 15 и по данни на КРК (данните за България са към 31.12.2004 г.)

Фиг. 15

Броят на лицензираните оператори зависи от момента на либерализиране на пазара в съответната държава. В голяма част от страните телекомуникационните пазари са либерализирани отдавна и конкуренцията е на много по-напреднал етап в сравнение с българския, където тя все още стартира. Важна е съпоставката на броя лицензирани оператори и с броя на реално опериращите от тях, което е по-точен критерий за конкурентните условия на даден пазар.

Най-голям брой реални участници на пазара на фиксирани гласови телефонни услуги от ЕС25 има в Нидерландия – 129, а най-малко, по един или два - в България, Словакия и Малта.

Забележка:

- в посочения брой са включени и историческите оператори;
- данните за България са към 31.12.2004 г.

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*³, Volume II, Annex 3Market Overview, p. 16 и по данни на КРС

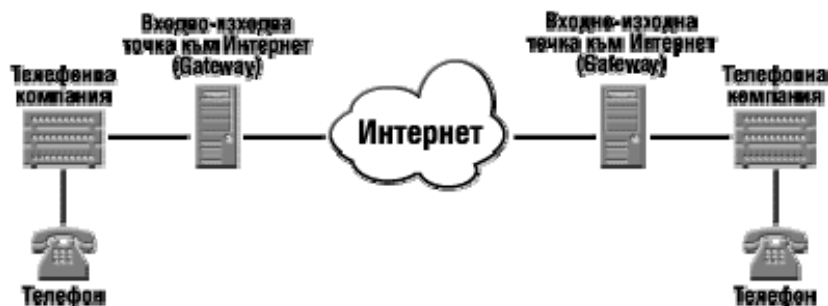
Фиг. 16

Следва да се отбележи: въпреки че към края на 2004 г. предоставянето на фиксирана гласова телефонна услуга (в т. ч. избор на оператор за междуселищни и международни разговори) от страна на лицензираните алтернативни оператори в страната едва стартира, в действителност през последните години БТК АД е изправена пред реалната конкуренция на доставчиците на гласова телефония през Интернет протокол (VoIP).

Тази дейност се осъществява въз основа на свободно търговско договаряне с основния оператор. При предоставянето на тази услуга гласът се преобразува в пакети от данни и посредством Интернет те се пренасят до желаното направление, като там отново се трансформират в глас (Фиг. № 17).

3

http://europa.eu.int/information_society/topics/ecom/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

Фиг. 17

Водещи участници на пазара на гласова телефония през Интернет са лицензираните за предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги, алтернативни на БТК АД оператори - "ОРБИТЕЛ" АД, "ИЗТОЧНА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" АД, "НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ" ЕАД, "НЕТПЛЮС" ООД, "СПЕКТЪР НЕТ" АД, "БЪЛГАРИЯ ТЕЛЕКОМ НЕТ" АД, "ТЕЛЕКОМ ПАРТНЪРС НЕТУЪРК" ООД, "ГЛОБАЛТЕХ БЪЛГАРИЯ" ЕООД, "ГОЛД ТЕЛЕКОМ БЪЛГАРИЯ" АД, "ТРАНС ТЕЛЕКОМ" ООД, както и други като "ИНТЕРТЕЛ ТЕЛЕКОМУНИКЕЙШЪНС" ООД, "ПЛАНЕТФОН", "БЪЛГАРСКИ ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ" ЕАД, "НЕТЕЛ" ЕООД, "ЕКСТЕЛ" ООД, "БТК НЕТ" ЕООД. Тези оператори предоставят гласова телефонна услуга, ползвайки мрежата на БТК АД (ISDN портове).

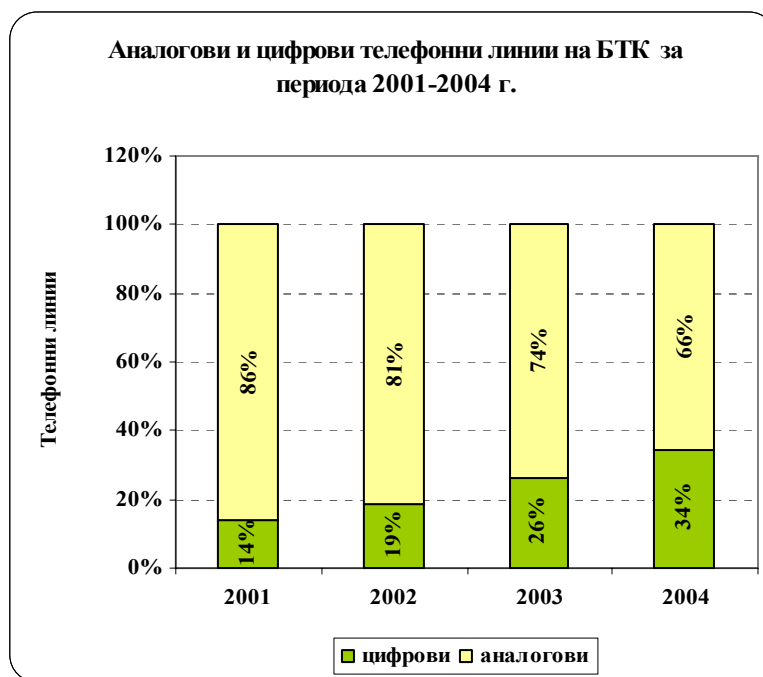
Конкуренцията между VoIP доставчиците и БТК АД има ценови и неценови характер. Основното конкурентно предимство на БТК АД е по-високото качество на услугата. Конкурентно предимство на VoIP доставчиците са по-ниските цени за провеждане на междуселищни и международни разговори, както и разговори към мобилни мрежи (т. 2.5.).

2.2. Инфраструктура на фиксираната мрежа на БТК АД

Модернизацията и обновяването на съществуващата далекосъобщителна инфраструктура е приоритетен фактор за развитието на далекосъобщителния пазар в страната и предоставянето на по-висококачествени услуги на по-ниски цени.

През последните четири години БТК АД вложи значителни средства (над 600 млн. лв.) за развитието на своята мрежа. На следващата графика се вижда развитието на цифровизацията на фиксираната мрежа на БТК за последните години, като към края на 2004 г. цифровите телефонни постове на компанията достигат 34%⁴.

⁴ Процентът цифровизация е пресметнат като отношение на цифровите абонатни линии към общия брой задействани абонатни телефонни линии (включен е и общият брой ISDN портове)

Фиг. 18

Източник: КРС по данни на БТК АД

Макар и все още сравнително ниска, цифровизацията на мрежата продължава да расте в резултат на увеличението на броя на цифровите линии, както и съответно на продължаващото намаляване на аналоговите линии (с 15% за едногодишен период). Във връзка с предприемаческите ангажименти на България в областта на далекосъобщенията, ръстът на цифровизацията следва да продължи. В лицензията на БТК АД са предвидени задължения по този показател: към края на 2005 г. процентът на цифровите линии трябва да достигне 50-55%, а към края на 2007 г. - 75-81%.

На таблицата по-долу е представено планираното развитие на цифровизацията през 2005 г. по административни области.

Таблица 2

Планирано развитие цифровизацията по административни области през 2005 г.

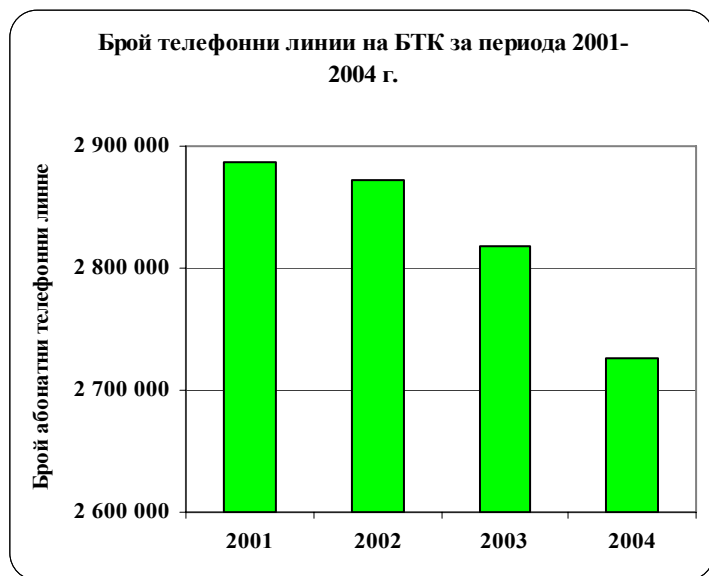
административна област	брой нови цифрови линии
Благоевград	3 000
Бургас	11 000
Варна	15 000
Велико Търново	7 000
Видин	5 900
Враца	3 600
Габрово	9 000
Кърджали	6 700
Кюстендил	9 300
Ловеч	5 000
Монтана	3 300
Пазарджик	4 000
Перник	1 800

Разград	5 000
Русе	9 500
Силистра	6 000
Сливен	10 000
Смолян	4 500
София	100 000
Стара Загора	9 000
Добрич	14 000
Търговище	5 500
Шумен	11 800
Ямбол	12 900
Общо	272 800

Източник: КРС

2.3. Абонатни телефонни линии на фиксираната мрежа на БТК АД

Като цяло в последните две години общият брой абонатни телефонни линии на компанията намаляват. През 2004 година спрямо предишната броят на телефонните постове на БТК е намалял с 3%, а сравнено с 2002 г. - с 5%. Данните сочат, че е налице тенденция, при която абонати на БТК се отказват от услугите на оператора. Пазарният интерес в България следва европейските и световните тенденции, като потребителите се преориентират все повече към услугите на мобилните оператори, предлагащи по-широк набор и гъвкавост при ползването им (по отношение на мобилност, както и по отношение на тарифирането – предплатени услуги).

Източник: КРС по данни на БТК АД

Фиг. 19

За периода 2001-2004 г. показателите фиксирана телефонна плътност по население и домакинства намаляват плавно поради тенденцията броят телефонни линии да намалява с приблизително еднакъв темп като населението. При изчислението на проникването по домакинства броят на телефонните линии на домашни абонати е

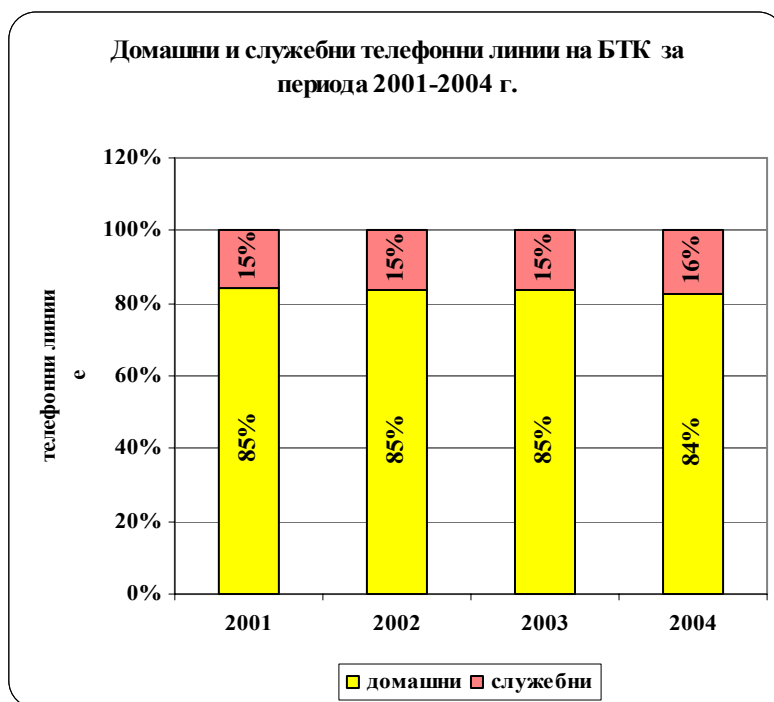
съотнесен към данните за броя на домакинствата от последното преброяване на НСИ от 2001 г. Показателят фиксирана телефонна плътност по домакинства е традиционно висок, като възлиза на 78 % към края на 2004 г., но бележи понижение с 4 % спрямо предходната година.

Източник: КРС по данни на БТК АД

Фиг. 20

Относително постоянно през последните години е съотношението на домашни и служебни телефонни линии (фиг. 21).

Фиг. 21

Източник: КРС по данни на БТК АД

2.4. Гласови телефонни услуги, предоставяни от БТК АД чрез фиксираната телефонна мрежа

През 2004 г. приходите на БТК АД от предоставяните услуги чрез фиксираната телефонна мрежа възлизат на близо 1 млрд. лв. и като цяло намаляват с 1% спрямо 2003 г.

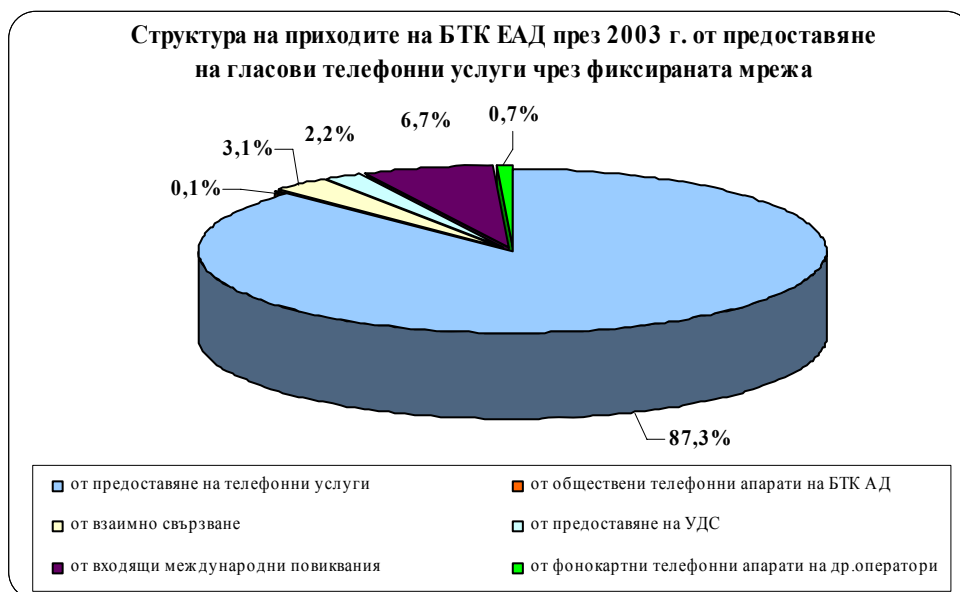
Гласовата телефонна услуга, предоставяна чрез фиксираната телефонна мрежа, е с най-голям относителен дял в приходите на БТК АД (87%). През 2004 г. спрямо 2003 г. компанията отчита незначителни промени в тези приходи - намаление в относителния им дял с 0,1% и намаление в абсолютната им стойност с 0,6%. Наличието на устойчиви равнища на приходите от гласова телефонна услуга през последните две години може да се обясни с липсата на реални участници, алтернативни на БТК АД и произтичащото от това отсъствие на конкуренция в лицето на операторите, лицензирани за осъществяване на далекосъобщения на пазара на фиксирани телефонни мрежи и фиксирани гласови телефонни услуги.

Източник: КРС по данни на БТК АД

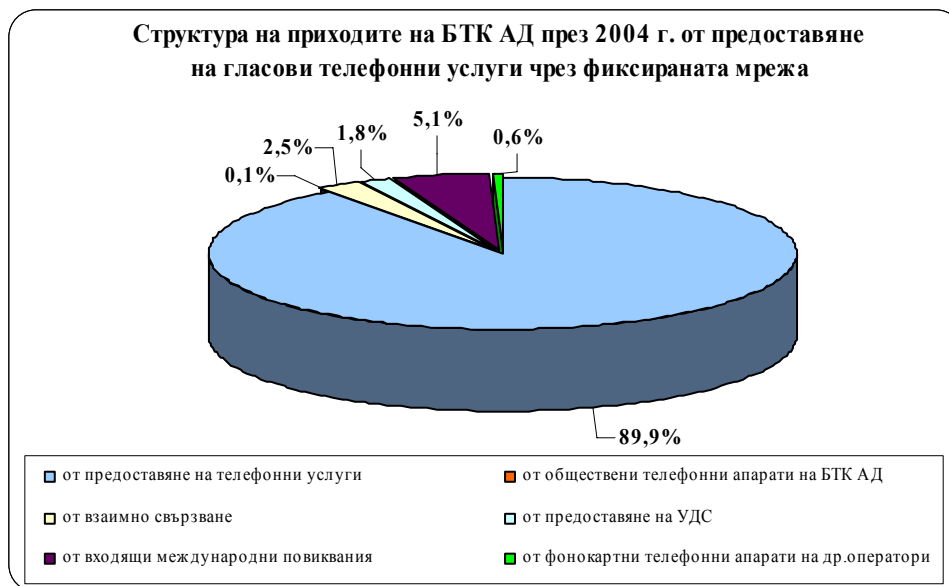
Фиг. 22

В общия обем на приходите от гласови телефонни услуги през 2004 г. най-голям дял, възлизащ на 89,9 %, имат сумите от телефонни услуги, които включват откриване на телефонен пост, месечен абонамент, изходящ трафик и предоставяне на dial-up достъп до Интернет от други оператори чрез номера от типа 13АХ, 13АХУ и 13АХУZ. През 2004 г. спрямо 2003 г. единствено по това перо на приходите на БТК АД е налице увеличение в относителна и в абсолютна стойност, съответно с 2,6% и 2,4%. Доходите на компанията от телефонни апарати за обществено ползване запазват стойността си в относително изражение от 0,1%, а в абсолютен размер нарастват с 0,2%. Приходите от всички други услуги – от взаимно свързване, предоставяне на УДС, от входящи международни повиквания и от фонокартни телефонни апарати на други оператори намаляват и в относителен, и в абсолютен размер.

Източник: КРС по данни на БТК АД

Фиг. 23

Източник: КРС по данни на БТК АД

Фиг. 24

От приходите от телефонни услуги, представени на фиг. 24, през годината са нараснали само сумите от месечен абонамент – с 11% спрямо 2003 г., както и от услуги чрез оператор – с 26 % за същия период, а най-много са намалели приходите от откриване на телефонни постове. Нарастването на приходите от месечен абонамент, въпреки намалелия брой абонати, може да се обясни с факта, че те са производна от месечния абонамент (който е фиксирана величина), като се има предвид, че абонаментът за домашни и бизнес абонати се увеличи с 1,50 лв. с промяната в цените през 2004 г. Намалението на приходите от откриване на телефонни постове е резултат от наблюдаващото се през последните години по-голям интерес към мобилните услуги пред фиксираните в резултат на по-широкия набор, които предоставят мобилните оператори на своите абонати и по-гъвкавите ценови пакети. В края на 2004 г. БТК АД отговори на тази тенденция с въвеждането на ценови пакети за домашни абонати „У дома“, включващи абонамент и определен обем потребление срещу фиксирана сума.

Източник: По данни на БТК АД

Фиг. 25

2.5. Цени и ценова политика на БТК АД

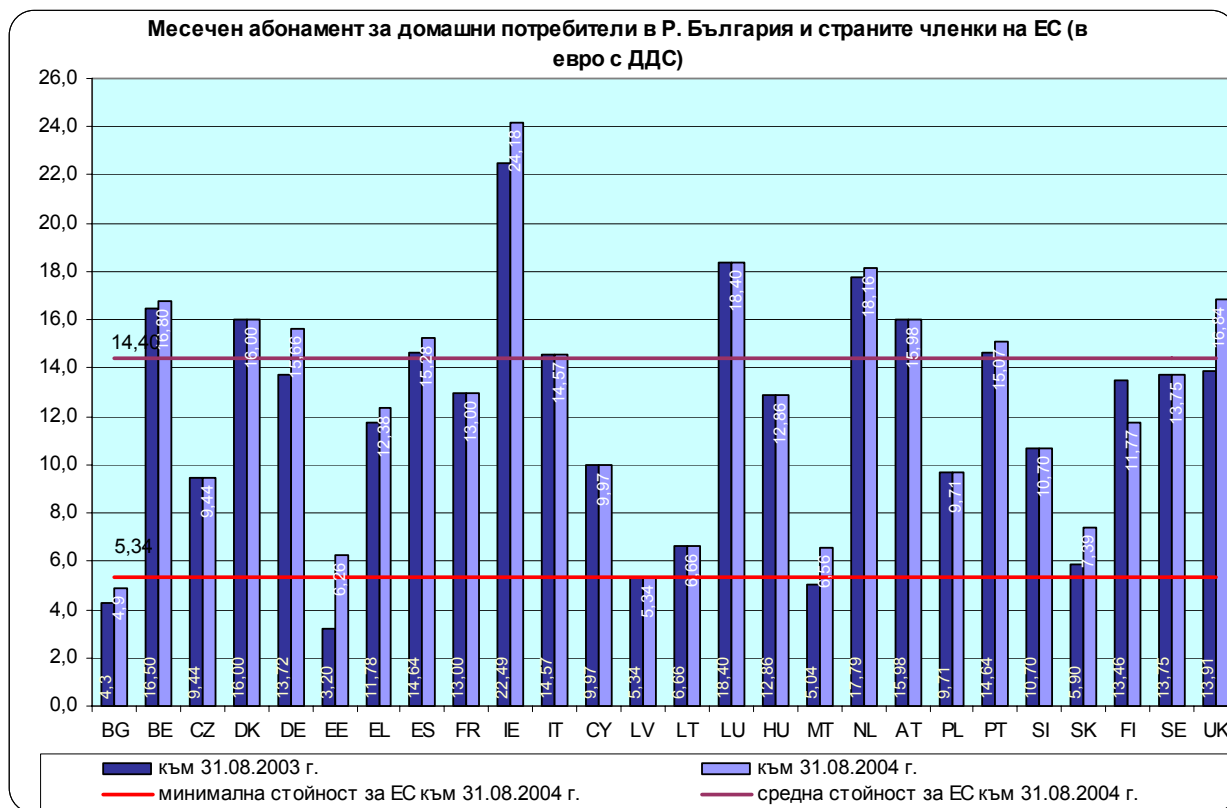
През 2004 г. ценовата политиката на БТК АД по отношение на фиксираната гласова телефонна услуга продължава да е насочена към:

- ребалансиране на цените на услугите и недопускане на кроссубсидиране между тях;
- съобразяване на цените с разходите по предоставяне на услугата във връзка с изискванията на действащия Закон за далекосъобщенията;
- поддържане на приемлива рентабилност в дългосрочен план;
- доближаване на ценовите равнища и съотношения до вече съществуващите в европейските държави с развита конкуренция.

През месец май БТК АД измени цените на услугите, предлагани чрез фиксираната телефонна мрежа като част от процеса на ребалансиране. Цените на месечния абонамент и селищните разговори бяха увеличени, а цените на междуселищните и международните разговори - както за домашните, така и за бизнес абонатите - намалени.

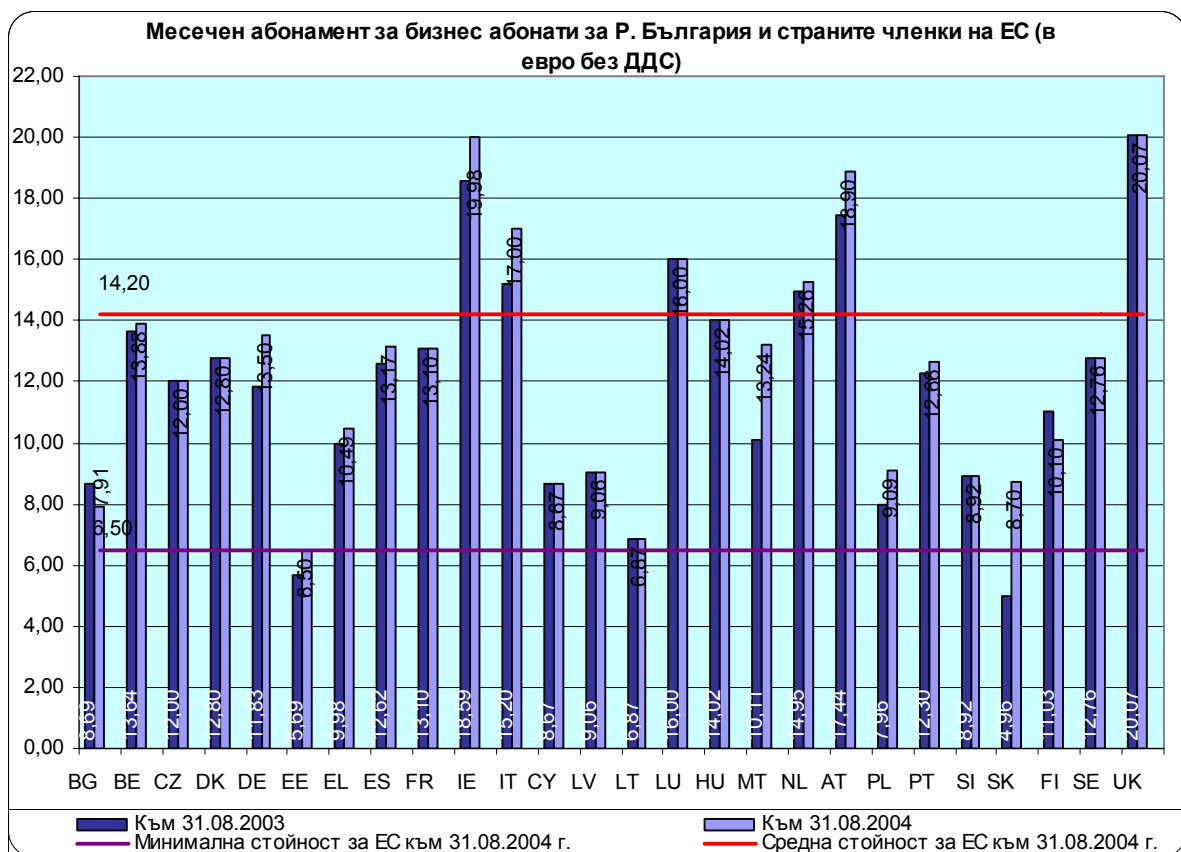
След влизане в сила през 2003 г. на Закон за далекосъобщенията (ЗД), на основание и след извършен анализ и решение на КРС историческият оператор е обявен за оператор със значително въздействие върху пазара на фиксирани телефонни мрежи и фиксирани гласови телефонни услуги. В резултат на това цените на фиксираната гласова телефонна услуга, предоставяна от БТК АД, попадат в обхвата на регулираните от КРС цени. Те се фиксират от историческия далекосъобщителен оператор въз основа на приети с решение на КРС правила за определянето им и разходите по предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги.

Следващите две графики показват цените на историческите оператори за месечен абонамент, съответно за домашни и бизнес абонати, в страните-членки на ЕС и България, както и техните минимални и средни стойности за ЕС.

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, данни на БТК АД

Фиг. 26

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД
Фиг. 27

От данните, показани на фиг. 26 и фиг. 27 може да направи изводът, че цената за месечен абонамент за домашни и бизнес абонати на десетте новоприсъединили се към ЕС страни е под средната стойност за страните от ЕС.

През 2004 г. се наблюдава незначително увеличение на цената на месечния абонамент за домашни потребители средно за десетте нови страни-членки на ЕС. Средната стойност през 2003 г. е била 9,7 €, а в средата на следващата е 9,8 €, докато за страните-членки на ЕС това увеличение е по-значително – с 7% спрямо 2003 г. За бизнес абонати през 2004 г. средно за новите членки на ЕС месечният абонамент нараства с 7,53%.

От месечния абонамент на бизнес абонатите на БТК АД е изключен този на абонатите на ISDN линии. Месечният абонамент за бизнес абонатите на БТК АД се доближава до средните стойности за новоприсъединилите към ЕС страни, но все още е значително под средните стойности за 25-те страни-членки. За домашните потребители, въпреки увеличението през 2004 г., стойността на месечния абонамент е близка до минималната стойност за ЕС.

След промяната на цените на БТК АД през 2004 г., която е поредна стъпка в процеса на ребалансирането им, съотношението между цените на селищни, междуселищни и международни разговори се измени от 1:12,5:25 към 31.12.2003 г. на 1:5:10⁵ към 31.12.2004 г.. Средната стойност на това съотношение за ЕС за 2004 г. е без съществена промяна - от 1:2,5:5,4 за 2003 г. на 1:2,4:5,4 за 2004 г.

⁵ при цени за 5 минутен разговор за цифрова селищна телефония; междуселищна - на разстояние над 100 км в часовете със силен трафик от 08 ч. до 21 ч. и международна – до съседни страни.

Таблица 3

цени на БТК АД ⁶	домашни потребители			бизнес абонати		
	юли 2003 г.	май 2004 г.	промяна	юли 2003 г.	май 2004 г.	промяна
месечен абонамент	7,0	7,99	14,14%	17,30	15,487	-10,52%
1 минута селищен разговор	0,015	0,021	40%	0,036	0,041	13.89%
1 минута междуселищен разговор	0,132	0,09	-31.82%	0,139	0,114	-17.99%
1 минута международен разговор	0,608	0,542	-10.86%	0,608	0,542	-10.86%

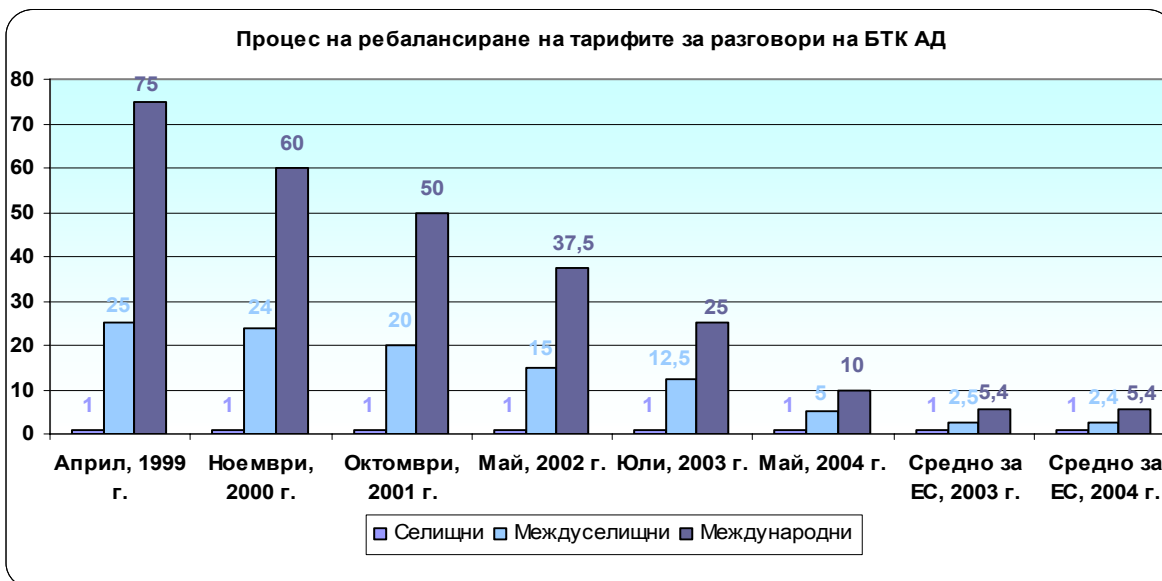
Източник: КРС по данни на БТК АД

На следващата фигура е представено изменението на съотношението между цените на БТК АД за селищни, междуселищни и международни разговори при ребалансирането им за периода 1999 - 2004 г., съпоставено със средните стойности за страните от ЕС за 2003 г. и 2004 г. Ребалансирането на цените на фиксираните телефонни услуги на БТК АД се изразява в увеличение на цените на селищните и намаление на цените на междуселищните и международните разговори за да се премахне неконкурентното кроссубсидиране между цените на услугите. Въпреки това, към края на 2004 г. цените на историческия оператор⁸ в България са все още дебалансиранни в сравнение със средното съотношение за ЕС.

⁶Представени са цените на предлаганите услуги в лв., без ДДС, претеглени с техните постоянни тегла в потребителската ценова кошница за обикновена телефонна услуга, според Методиката за определяне на цените на обикновената телефонна услуга и линиите под наем.

⁷ В цената за месечен абонамент към месец май 2004 г. е изключен абонамента за ISDN

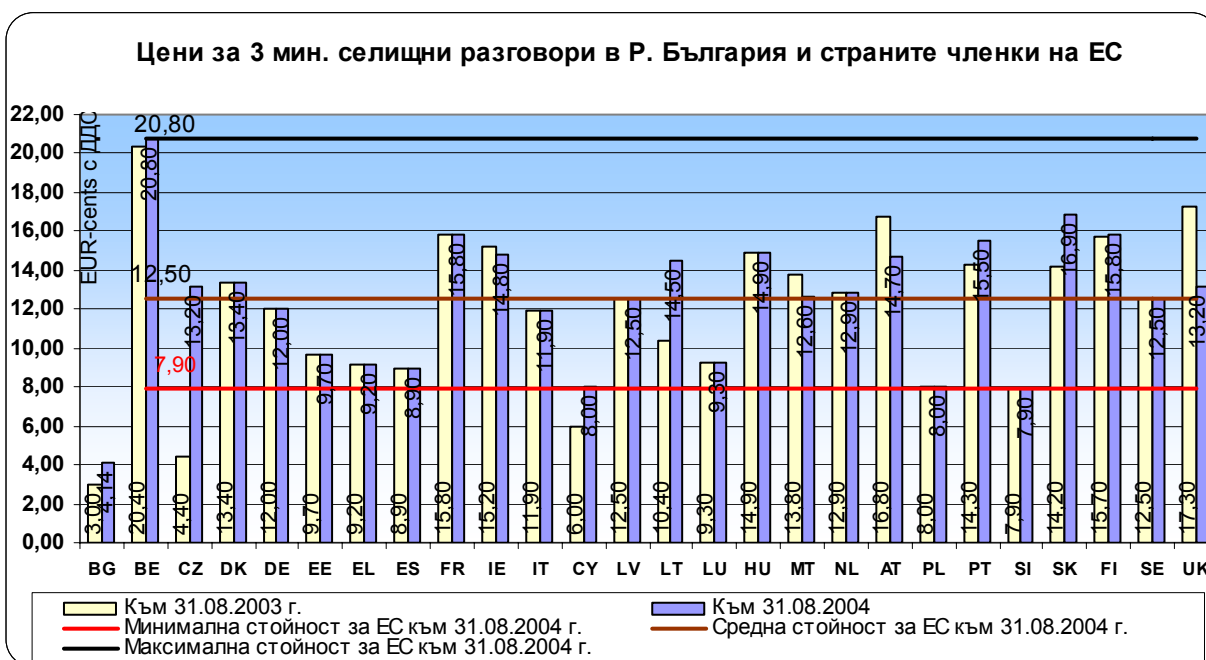
⁸ Исторически оператор (от англ. "incumbent operator") - оператор, който в миналото е притежавал изключителни права, регламентирани чрез закон, да предоставя далекосъобщителни услуги.

Източник: КРС, ЕС, 9th-10th Reports on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

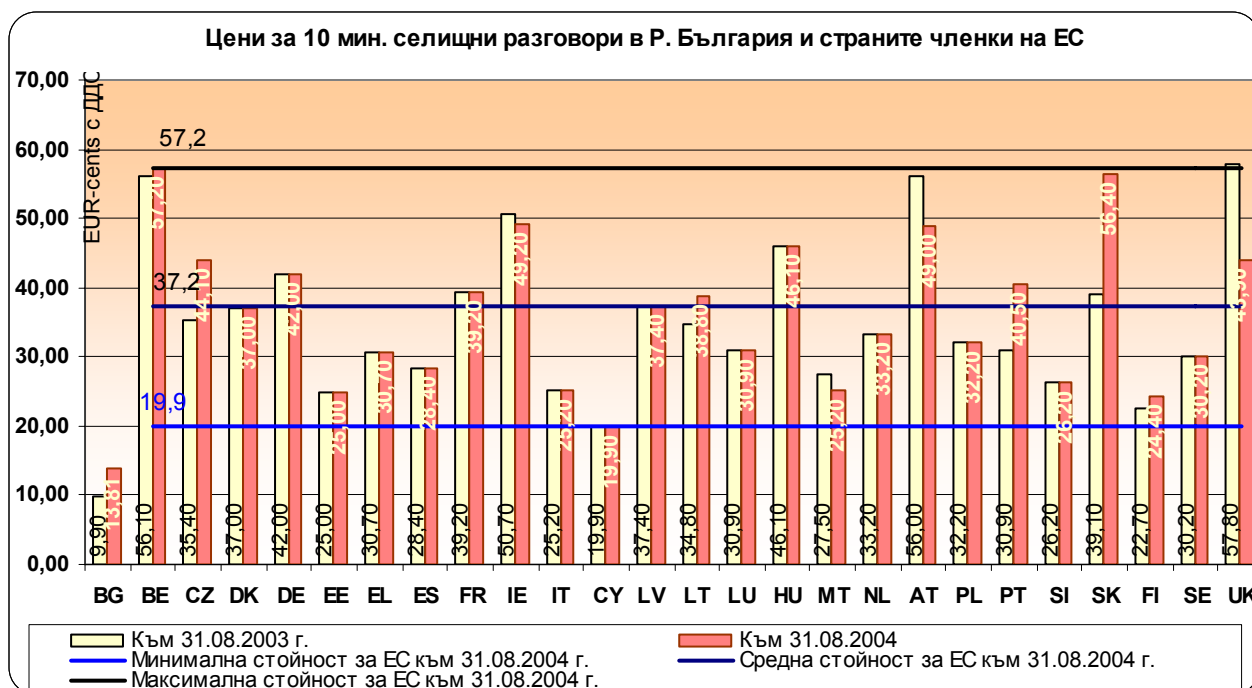
Фиг. 28

Представените по-долу графики сравняват цените за 3-минутни и 10-минутни селищни разговори на БТК АД (в сила от май 2004 г.) с тези на страните-членки в ЕС.

Източник: ЕС, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

Фиг. 29

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

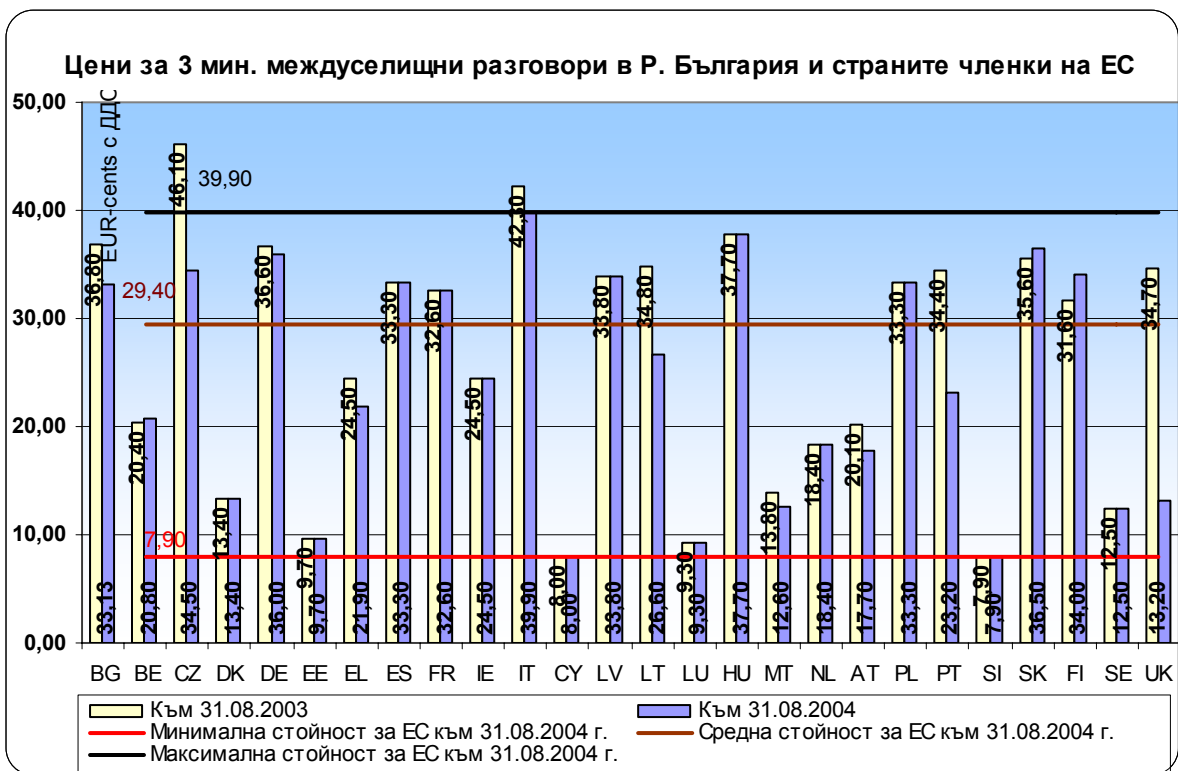
Фиг. 30

През месец май 2004 г. БТК АД увеличи цените на селищните разговори, като стойността на 3-минутен селищен разговор към 31.08.2004 г. е с 38% по-висока от тази за август 2003 г., и с 39,44% по-висока за 10-минутен селищен разговор. Анализът сочи, че въпреки това увеличение, стойността на 3-минутен и на 10-минутен селищен разговор в България е най-ниска в сравнение с цените във всички останали държави-членки на ЕС.

Към 31.08.2004 г. цената за 3-минутен и 10-минутен селищен разговор в България е под минималната стойност за ЕС или 3 пъти по-ниска спрямо средната за страните от ЕС. За страните от ЕС продължава тенденцията за намаляване на тарифите за 3-минутен и 10-минутен селищен разговор. Средната цена за 3-минутен разговор за 2004 г. е с 2,34% по-ниска от тази за 2003 г. а за 10-минутен разговор - с 3,12%.

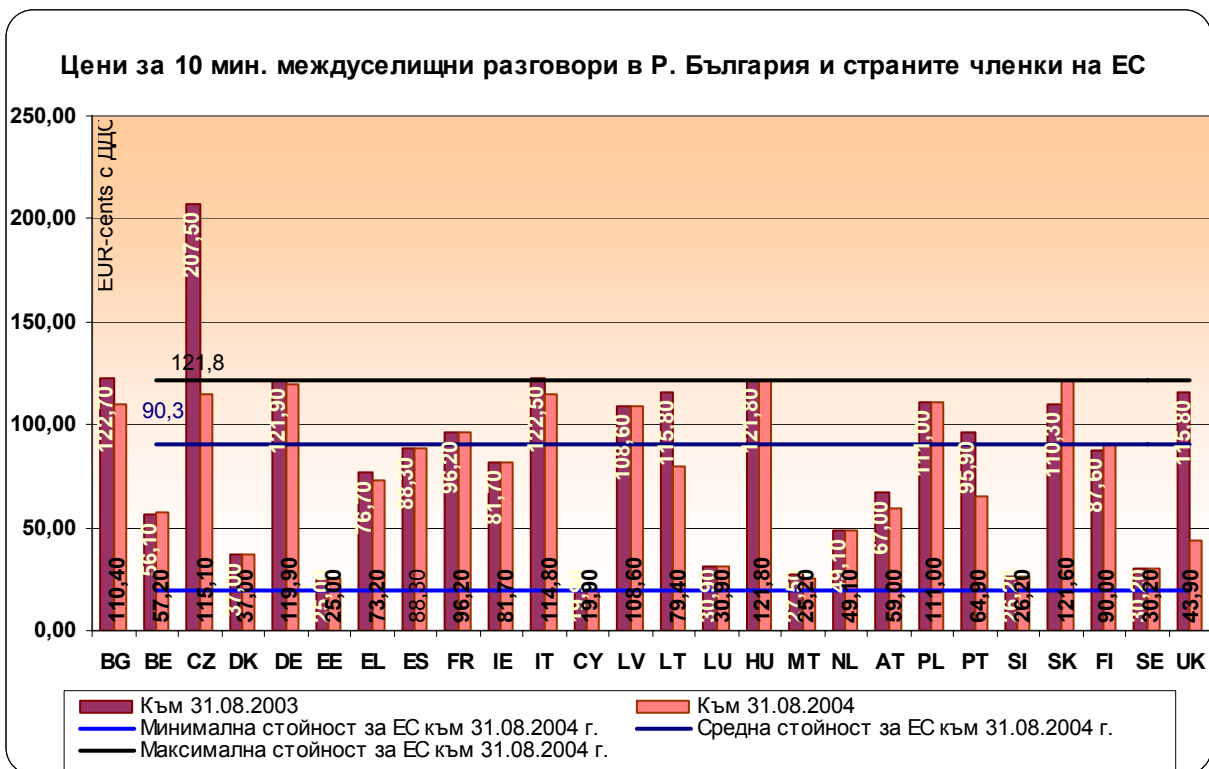
Следващите графики представят тарифите на историческите оператори за 3-минутни и 10-минутни междуселищни разговори⁵.

⁵ на разстояния над 200 км в часове на натоварен трафик;; данните за България са тарифите на БТК ЕАД за трета междуселищна зона – за разстояние над 100 км

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

Фиг. 31

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

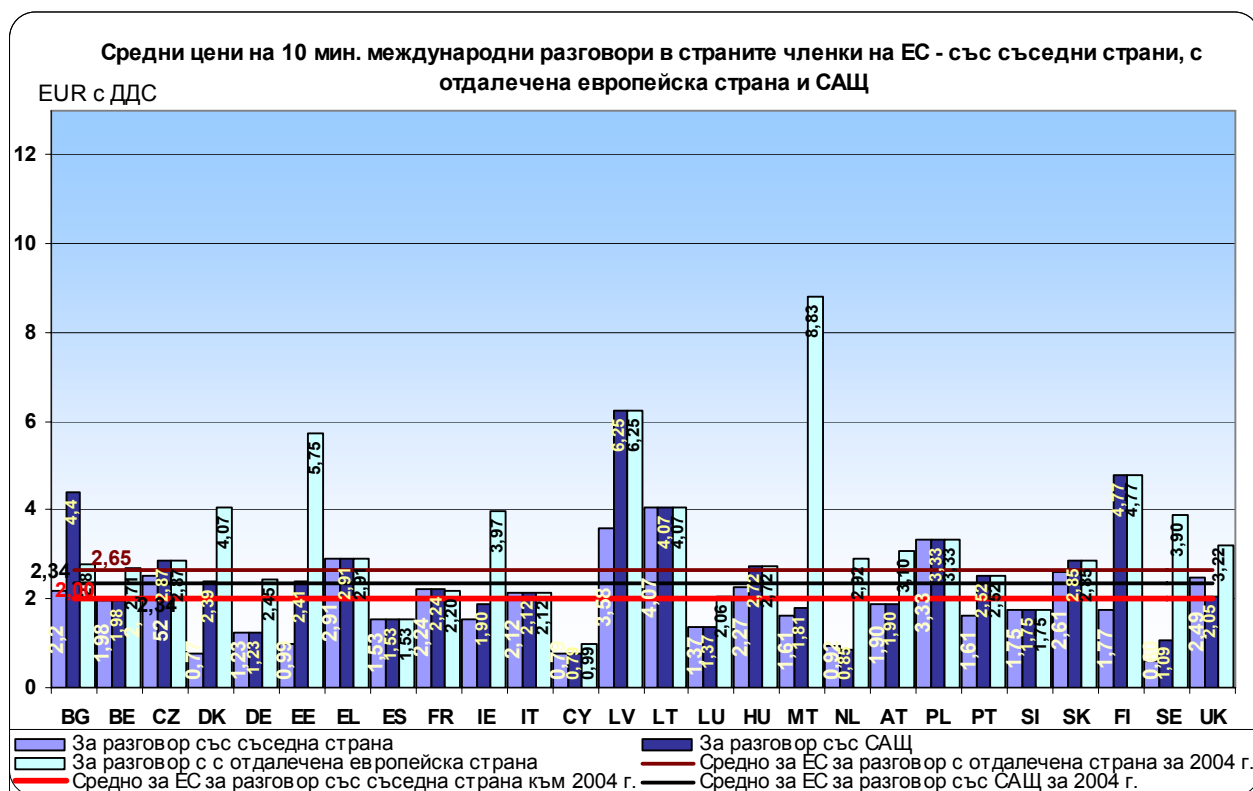
Фиг. 32

През месец май 2004 г. БТК АД намали цените на междуселищните разговори с 10%. Въпреки това намаление, цената на историческия оператор за провеждане на междуселищен разговор все още е сред най-високите в Европа.

Към 31.08.2004 г. цените за 3-минутен междуселищен разговор в България са с 12,69%, а за 10-минутен – с 22,26% по-високи от средните стойности за страните от ЕС. Средната стойност на 3-минутен междуселищен разговор в часове с натоварен трафик за страните от ЕС към август 2004 г. е намаляла с 11,70%, а за 10-минутен – с 13,26% спрямо същия месец през 2003 г.

Тези факти показват, че за страните-членки на ЕС и през 2004 г. продължава тенденцията към уеднаквяване на тарифите за селищни и междуселищни разговори.

На фиг. 33 е представена стойността на 10-минутен международен разговор към съседна страна, отдалечена европейска държава и САЩ⁶, проведен чрез историческите оператори на страните-членки на ЕС и България към месец август 2004 г., както и средните за ЕС стойности.

Източник: EC, 10th Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package, Данни на БТК АД

Фиг. 33

След намалението на цените на международни разговори, предлагани БТК АД, през месец май 2004 г. стойността за 10-минутен разговор със съседна и отдалечена европейска страна се доближават да средните стойности за страните от ЕС, като

⁶ цените са в евро, с ДДС, за часове с натоварен трафик

цената на 10-минутен разговор със съседна страна е с 10% по-висока от средната стойност за ЕС и с 5,66% по-висока за разговор с отдалечена европейска страна. Цената на историческия ни оператор за разговори със САЩ е с 88% по-висока от средната стойност за страните-членки на ЕС.

2.5.1. Средномесечен разход за фиксирани услуги - ценови кошници за потребление на ОИСР⁹

На графиките по-долу е показан средномесечният разход за домашни и бизнес абонати на историческите оператори в страните от ОИСР и България, изчислени чрез ценовите кошници за национални разговори чрез ОКТМ¹⁰. Кошниците представят сравнение на потреблението за страните от ОИСР и България и включват само национални разговори към фиксираната и към мобилните мрежи. При изчисленията е отчетен и паритетът на покупателната способност (PPP).

Представените разходи се състоят от фиксирани разходи и разходи за потребление. Фиксираните се изчисляват на базата на годишната абонаментна такса и таксата за откриване на нов телефонен пост, а разходите за потребление - на основата на цените за минута селищни¹¹ и междуселищни разговори. При изчисляването на разхода за потребление в кошниците са заложили определен брой повиквания към фиксираната мрежа, като за домашните абонати те са 1200, а за бизнес абонатите – 3600 годишно. Повикванията към мобилните мрежи са съответно 120 и 360, представлявайки 10% от броя на повикванията към фиксираната мрежа. Средната продължителност на разговорите в кошницата на домашните потребители се променя от 2,5 до 7 минути в зависимост от това, дали са в часове на силен или слаб трафик и от разстоянието, а тази продължителност в кошницата на бизнес абонатите не се променя и е 3,5 минути.

При така заложената схема на потребление абонатите на БТК изразходват по-малко в сравнение със средната стойност за изследваните държави: 30,9 за домашни абонати при 40,3 US\$/PPP средно за ОИСР и съответно 56,6 за служебни абонати при средна стойност 93,6 US\$/PPP. Видна е ниската стойност на фиксираната част от разхода, където е включена част от абонамента. Резултатите могат да бъдат обяснени с факта, че цените на БТК АД са все още небалансирани (фиг. 34 и фиг. 35).

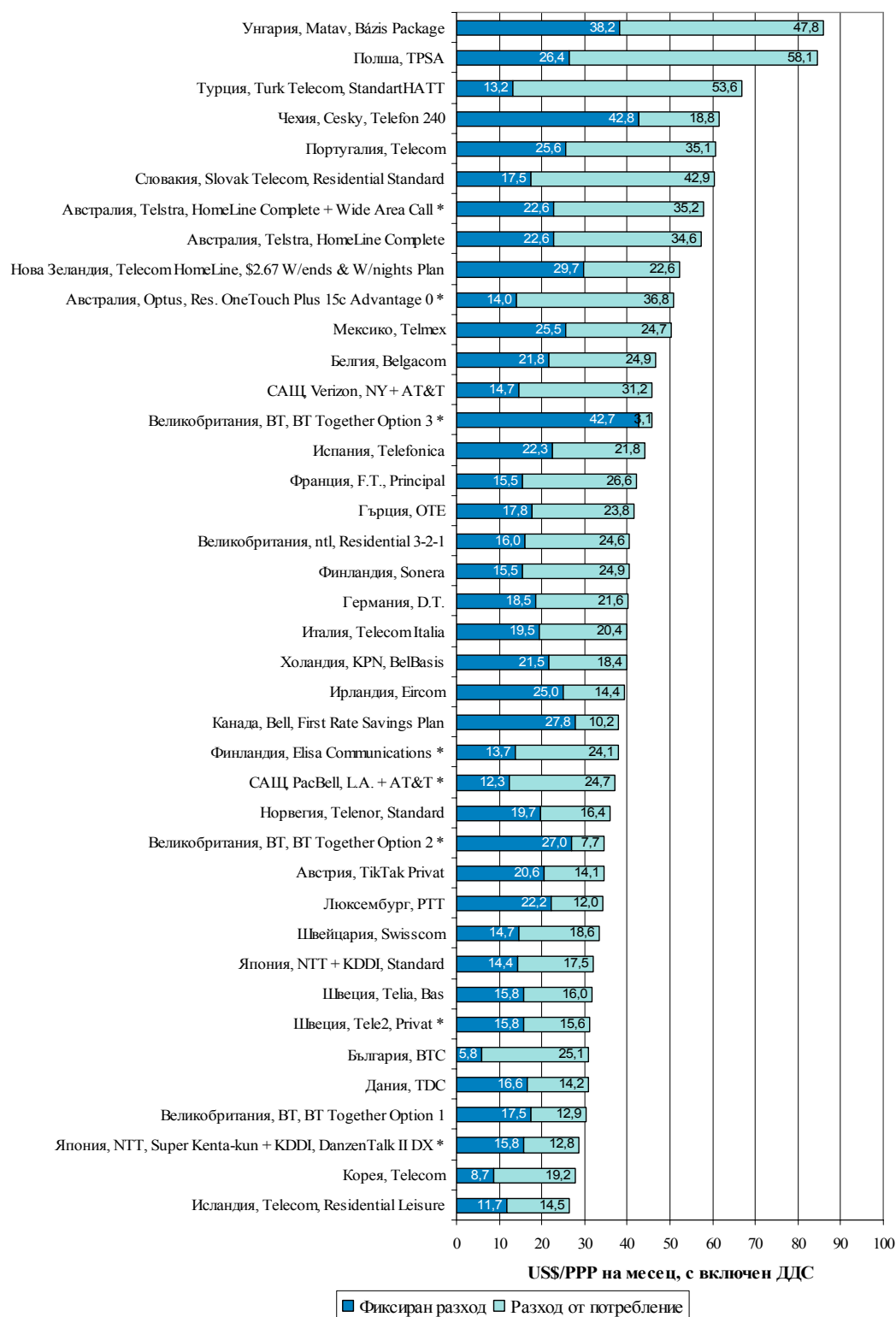
---

⁹ ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие

¹⁰ - Обществена комутируема телефонна мрежа

¹¹ - Цената на минута селищен разговор е изчислена на базата на цена на един таксов импулс за разговори, проведени от телефонни постове на цифрова АТЦ по цени на БТК в сила към края на 2004 г.

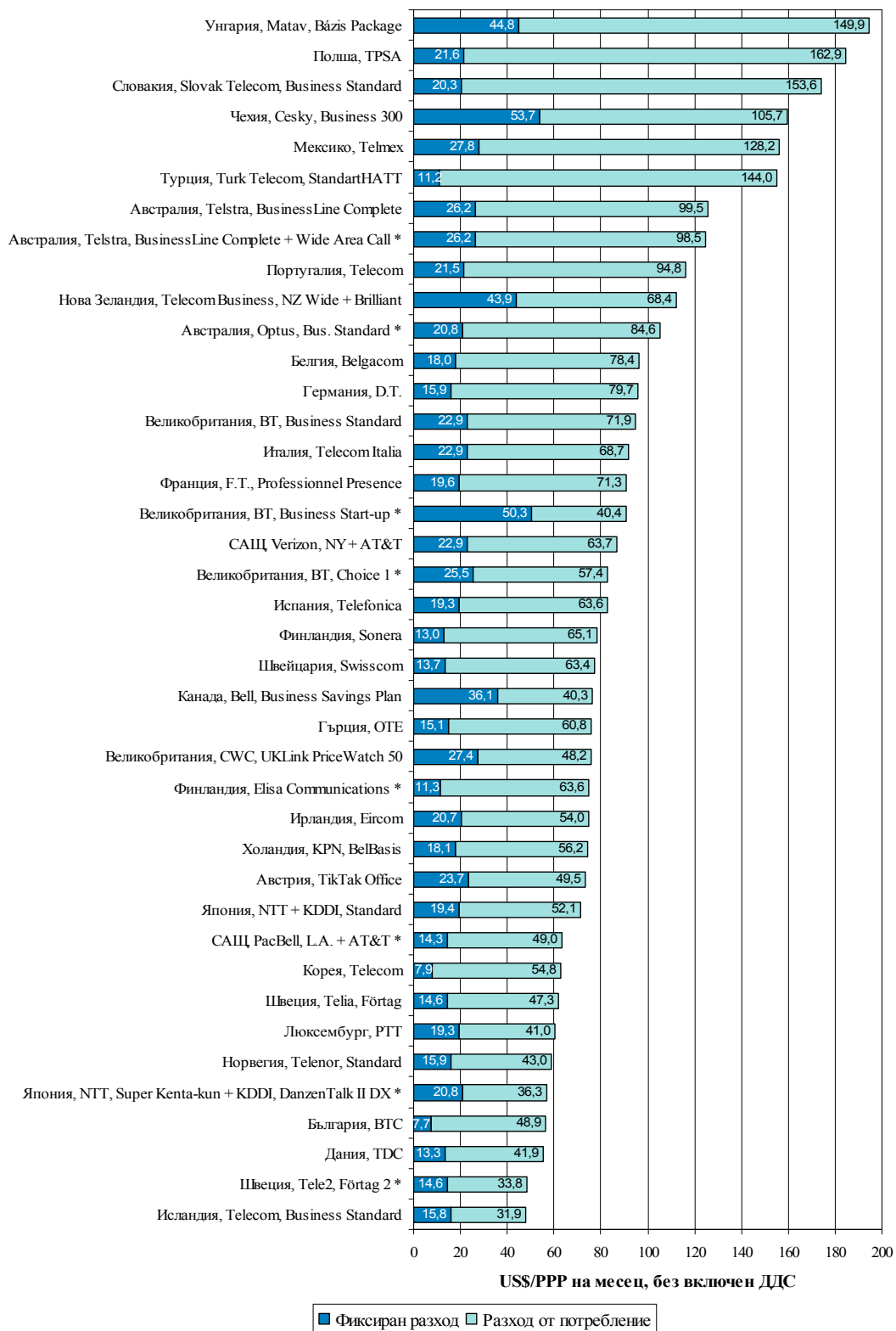
**Среден месечен разход (ценова кошница за национални разговори чрез ОКТМ)
Домашни абонати**

Източник: Teligen, KPC

Фиг. 34

**Среден месечен разход (ценова кошница за национални разговори чрез ОКТМ)
Служебни абонати**

Източник: Teligen, KPC

Фиг. 35

2.6. Цени на БТК АД и VoIP доставчици

Както беше посочено в т. 2.1, налице е ценова конкуренция между историческия оператор и доставчиците на гласова телефонна услуга през Интернет протокол по отношение на междуселищните и международните разговори и разговори към мобилните мрежи. За целите на анализа са представени сравнения на цените за три и десетминутен междуселищен и десетминутен международен разговор на БТК АД и "ОРБИТЕЛ" АД, "НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ" ЕАД и "ИЗТОЧНА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" АД (ИТК), като и сравнения за минута разговор до мобилните мрежи в страната. Към цената на минута на съответния доставчик е добавена и стойността на селищния разговор в мрежата на БТК АД, който потребителят прави, за да се свърже чрез VoIP доставчика. Всички сравнения са с цените на БТК АД в часове на силен трафик.

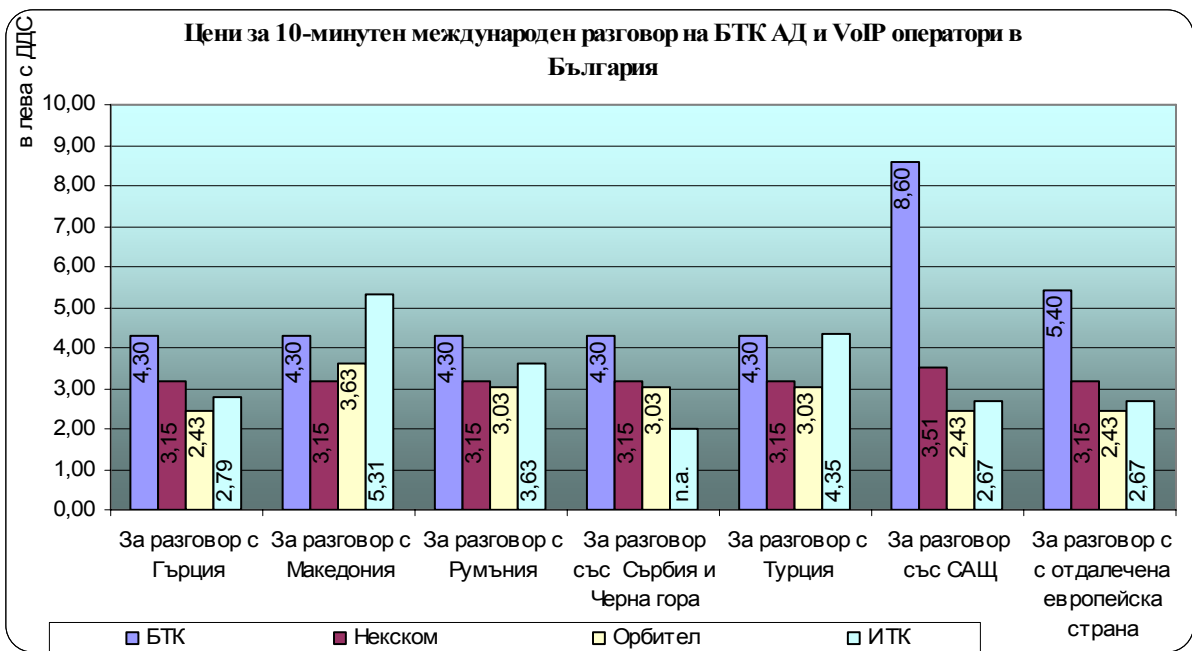
Анализът на данните сочи, че средните цени за три и десетминутен междуселищен разговор на тези VoIP доставчици са средно с 32% по-ниски от цените на историческия оператор в най-отдалечената зона за разстояние (при сравнение на цените на VoIP доставчиците с цената на БТК за разговор в III зона, разстояние над 100 км).

Източник: КРС

Фиг. 36

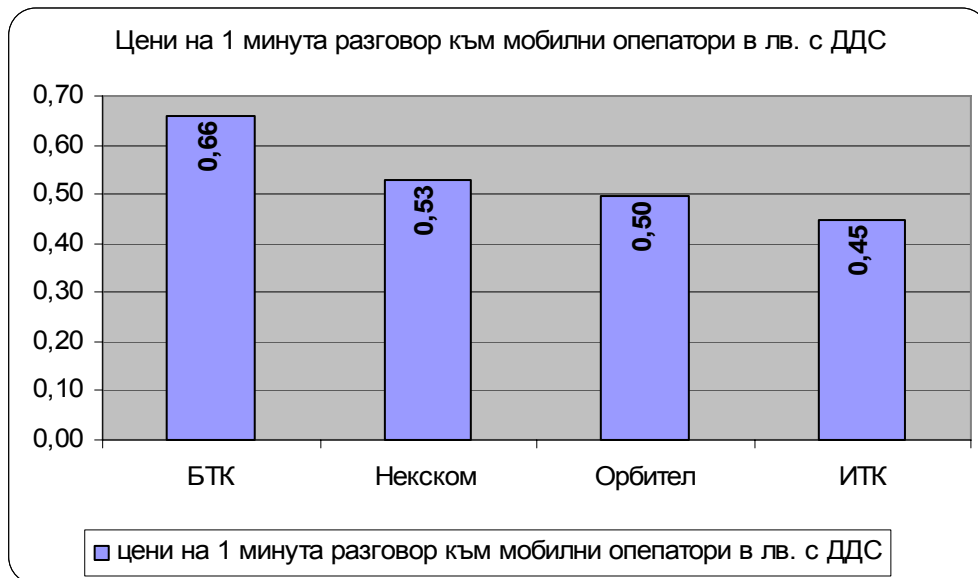
Въпреки че в резултат на процеса на ребалансиране цените за международни разговори на БТК АД намаляват, те остават по-високи в сравнение с тези на доставчиците на гласова телефонна услуга през Интернет протокол. Средната стойност на 10-минутен международен разговор със съседна страна е с 22% по-ниска с VoIP, при разговор до отдалечена европейска страна (Великобритания) е наполовина по-ниска, а за разговор със САЩ - дори 67 % по-евтина. Сравнението е отново по отношение на цените на БТК в часовете на силен трафик. Тарифите на VoIP доставчиците не са диференцирани за различните часове на деня.

Източник: КРС

Фиг. 37

От следващата графика се вижда, че VoIP операторите предлагат отстъпки и при повиквания към мрежите на мобилните оператори в страната: 20-30% по-малко в сравнение с тарифата на БТК.

Източник: КРС

Фиг. 38

2.7. Типово предложение за взаимно свързване

Сред приоритетите на регулаторната политика през 2004 г., с оглед насърчаване на конкуренцията в сектора на телекомуникациите, беше обсъждането и одобрението на Типово предложение за сключване на споразумение за взаимно свързване (ТПВС). С решение № 1410/29.06.2004 г. КРС, след процедура по обществено допитване (с участието на алтернативни оператори, получили лиценз за предоставяне на гласова телефонна услуга, мобилни оператори и Сдружението за електронни медии) одобри първото ТПВС. В съответствие с разпоредбите на българското законодателство, с Решения № 2295/29.12.2004 г. и № 2296/29.12.2004 г. ТПВС беше изменено. Отчитайки обосноващите становищата на заинтересованите оператори, получени по време на процедурата по обществено допитване, КРС наложи ограничение на някои от цените на услугите, предмет на ТПВС. В одобреното в края на 2004 г. ТПВС беше включен нов раздел, отнасящ се до избора на оператор на преносна среда за осъществяване на междуселищни и международни разговори на абонаментна основа.

На графиките по-долу са дадени сравнения на цените за взаимно свързване в страните-членки на Европейския съюз (ЕС). Данните са за терминиране във фиксираната мрежа на историческия оператор и за терминиране в мобилна мрежа. Представените средни стойности за 2004 г. са дадени като ЕС-15 или ЕС-25 - според броя на страните, за които са използвани данни по съответния анализ. В случаите, при които са посочени цени само за някои от новоприетите страни-членки на ЕС, броят е по-малък от 25.

При сравненията са използвани данни за страните-членки на ЕС от комюнике на Европейската комисия за регулирането на европейските електронни комуникации и пазари 2004 г. (COM (2004) 759 от 02.12.2004 г.)¹². Комюникето е десетият доклад на Европейската комисия за достиженията и регулирането в областта на телекомуникациите.

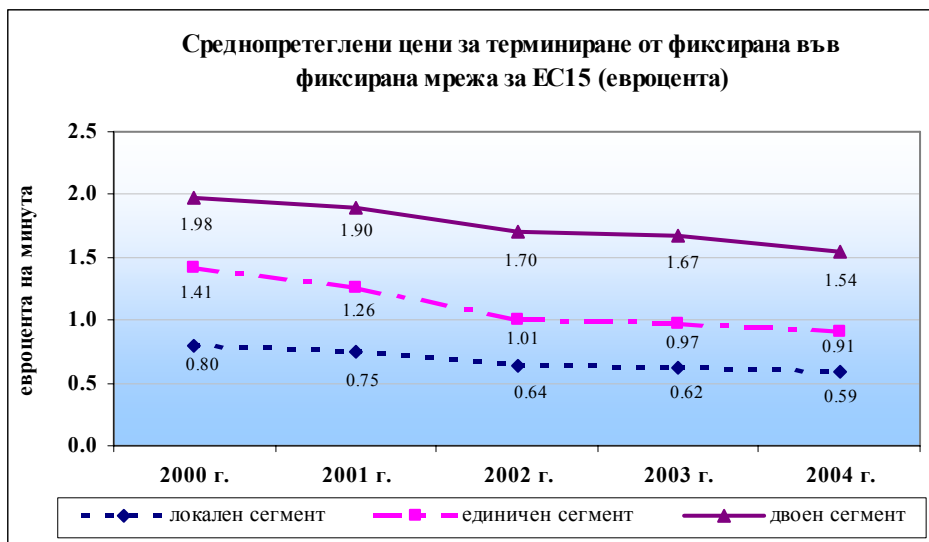
За сравненията са използвани цени за минута, без данък върху добавената стойност, за часовете на силен трафик. Цените на БТК АД са от ТПВС за 2004 г., преизчислени в евроцента.

Разглежданите цени са наложени от националните регулаторни органи или са договорени свободно между операторите.

На фиг. 39 са представени среднопретеглени цени за ЕС-15 за терминиране във фиксирана мрежа за трите сегмента (локален, единичен, двоен) през периода 2000 г. – 2004 г. Данните са към месец юли за всяка от годините. Тенденцията, която се наблюдава, е към по-ниски цени и за трите сегмента.

---

¹² *Communication from The Commission to The Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and The Committee of the Regions, European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 [SEC(2004)1535]*

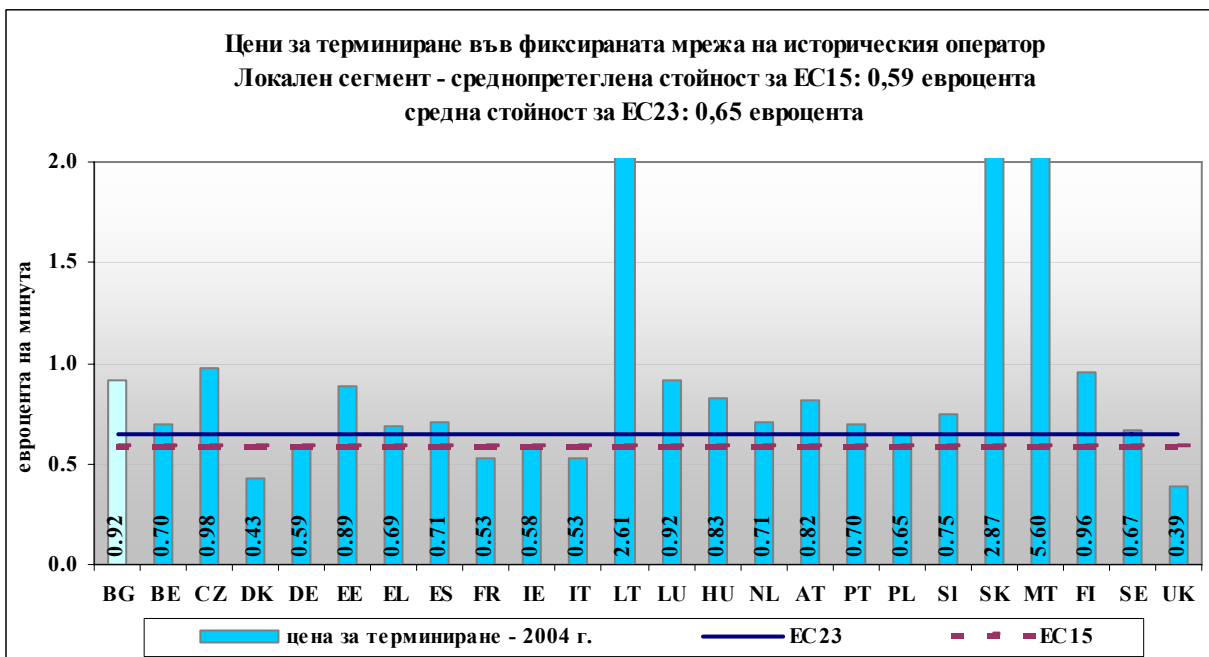

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹³, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг. 39

Най-голямо е намалението за единичен сегмент – 55%, следва 36% за локален и 22% за двоен сегмент. За последната година значително се понижават цените при единичния (6%) и двойния (8%) сегменти. Годишното намаление за локален сегмент е 5%.

Тенденцията към по-ниски цени за терминиране е налице и за всяка от страните-членки на ЕС. На фиг. (40) са дадени цените за локален сегмент за терминиране във фиксираната мрежа на историческия оператор за ЕС-23 и преизчислената цена в евроцента на БТК АД.

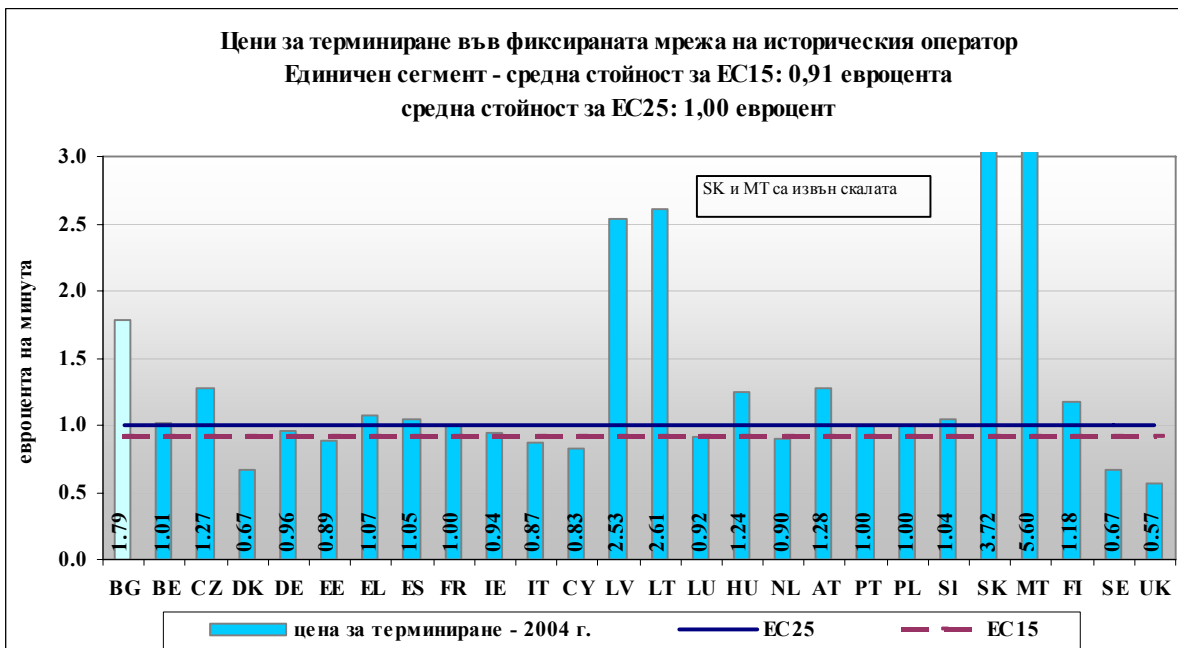
LT, SK и MT са извън скалата

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)¹⁴, Volume II, Annex 3 Market Overview*

Фиг. 40

Най-голямото намаление за 2004 г. за локален сегмент е за Великобритания (15%) и Белгия (12%). Цените на новоприетите страни-членки на ЕС са със 74% по-високи от тези на ЕС-15.

Цените за терминиране за единичен сегмент за ЕС-25 и БТК АД са представени на фиг. 41.

SK и MT са извън скалата

14

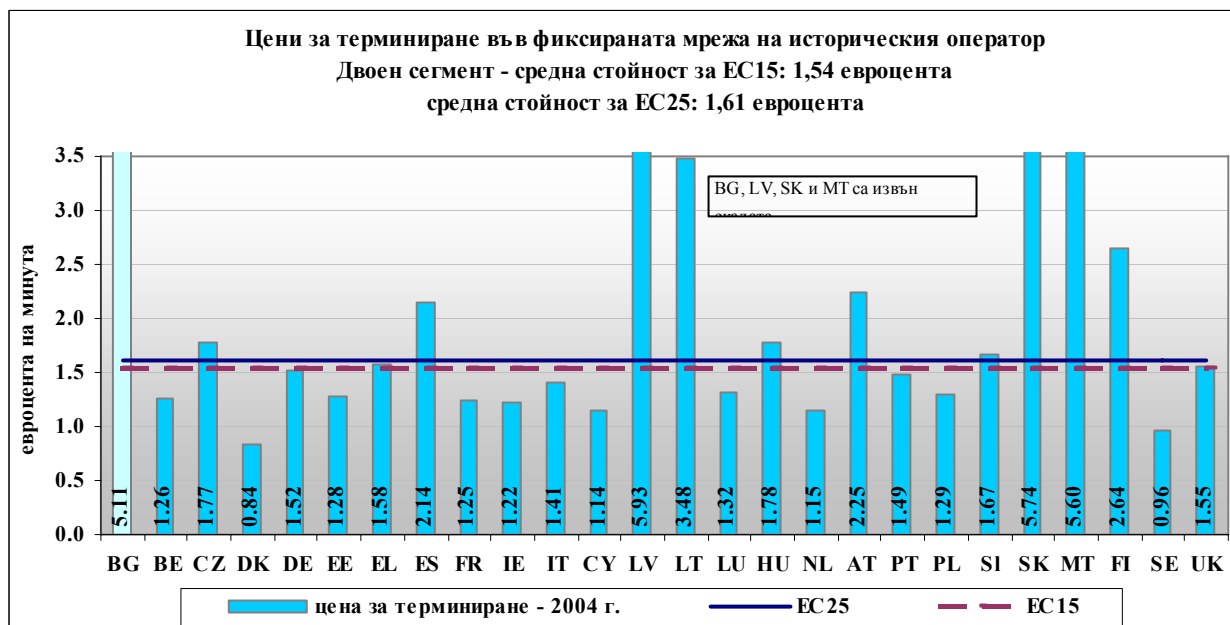
http://europa.eu.int/information_society/topics/ecom/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹⁵, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг. 41

Значително е намалението на цените за 2004 г. за единичния сегмент в Швеция (25%), Германия (10%) и Белгия (10%). Цените на новоприетите страни-членки на ЕС са с 60% по-високи от тези на ЕС-15.

На фиг. 42 са дадени сравнения на цени за двоен сегмент за ЕС-25 и БТК АД.

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹⁶, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг.42

Най-големите намаления на цените за двоен сегмент са в Гърция (39%), Германия (18%) и Португалия (10%). Цените на новоприетите страни-членки на ЕС са с 32% по-високи от тези на ЕС-15.

И за трите сегмента се наблюдава зависимост между равнището на цените и процеса на либерализация на пазара (видно е от значително по-високите цени за новоприетите страни-членки на ЕС). Цените на БТК АД и за трите сегмента са по-високи от средните стойности за европейските страни.

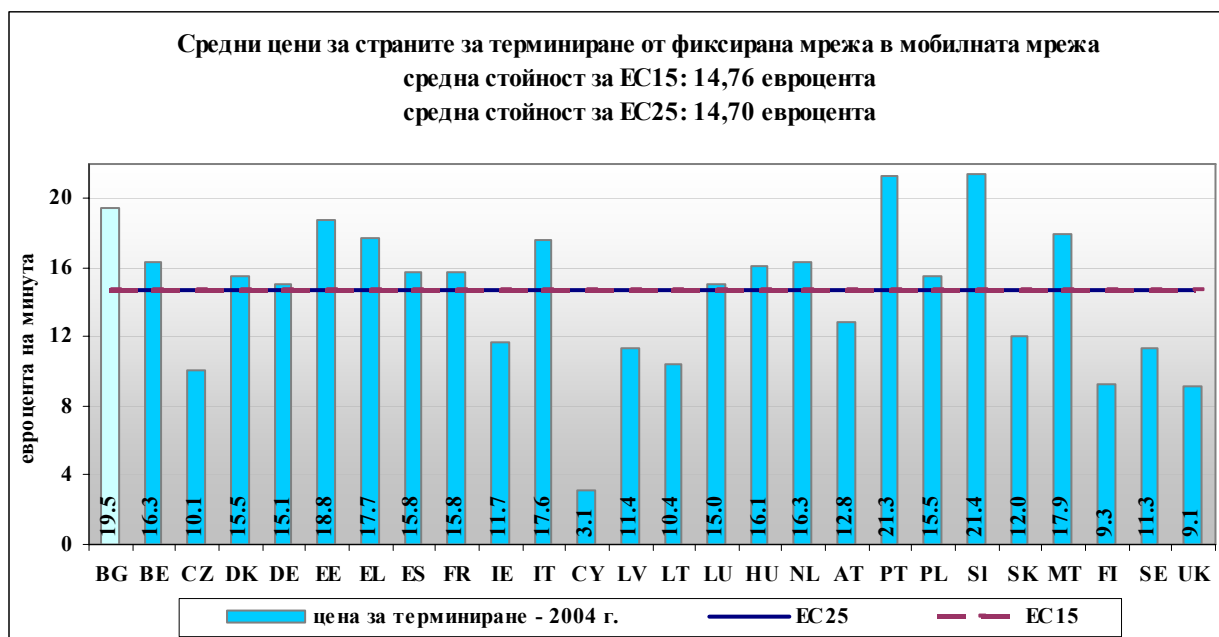
Цените за терминиране от фиксирана в мобилна мрежа са представени на фиг. 43. Данните са изчислени като среднопретеглени за страните, отчитайки броя на потребителите и цената за терминиране на всеки мобилен оператор. Цената за България е преизчислена в евроцента.

15

http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

16

http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹⁷, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг. 43

Средната цена за EC-25 (14,70 евроцента) е определена като средна на база всички европейски мобилни оператори. Средната цена за EC-15 е понижена с 16% в сравнение с 2003 г. (средна ЕС за 2003 г. - 17,58 евроцента).

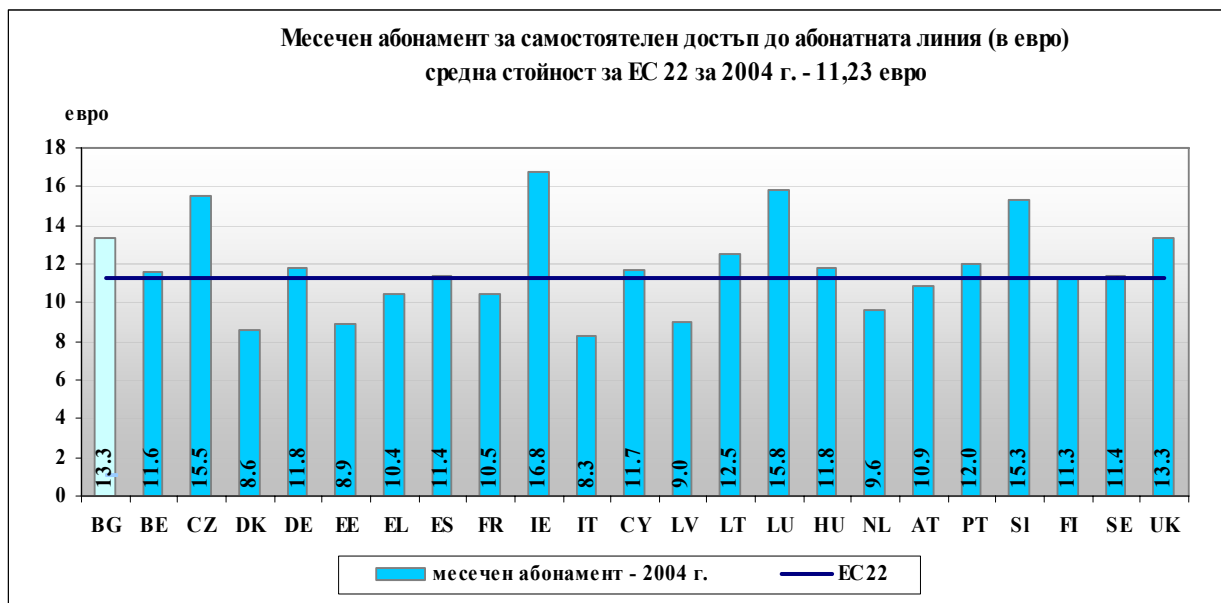
2.8. Типово предложение за сключване на договор за необвързан достъп

Следвайки политиката за либерализация на телекомуникационния сектор и насърчавайки конкуренцията по отношение на достъпа до мрежи и в частност достъпа, базиран на широколентови технологии, КРС с Решение № 2297/29.12.2004 г. одобри, след обществено допитване, Типово предложение за сключване на договор за необвързан достъп (ТПНД). Отчитайки принципа за разходно ориентираност и с оглед доближаване на цените в ТПНД с тези на страните-членки, КРС наложи ограничение на цените на някои от услугите, включени в ТПНД. Одобреното предложение, от една страна облагодетелствува операторите, създавайки условия за по-бърз достъп до крайните потребители, а от друга – потребителите, осигурявайки им непрекъсната връзка с висока скорост при предаване на данни.

На графиките по-долу са дадени сравнения на цените за месечен абонамент за необвързан достъп до абонатната линия (таксата за ползване на усукана медна двойка). Цените на БТК АД са преизчислени в евро.

¹⁷

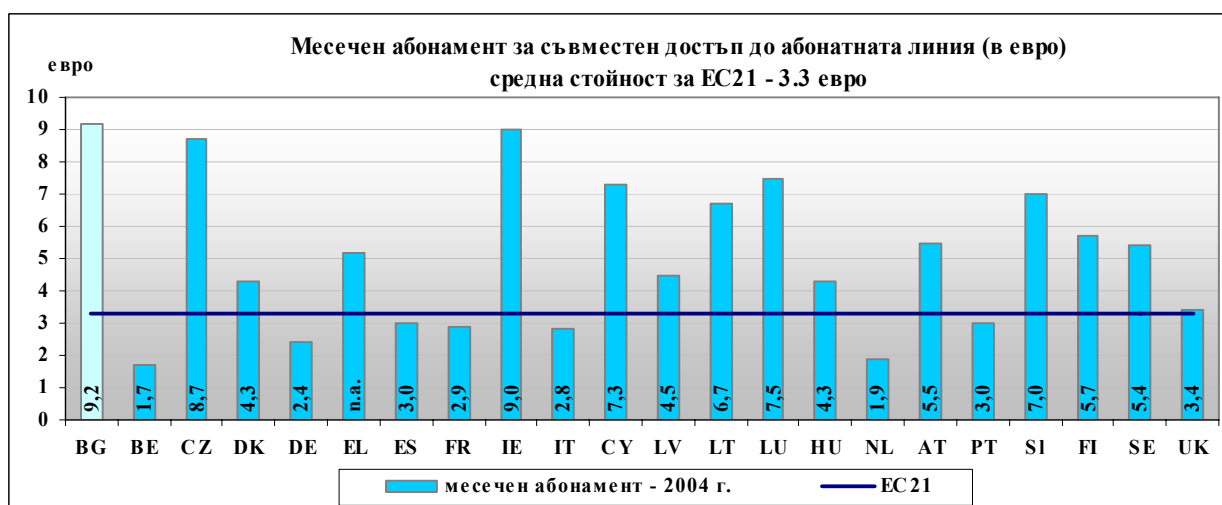
http://europa.eu.int/information_society/topics/ecom/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹⁸, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг. 44

Средната стойност за 2004 г. при самостоятелно ползване на необвързан достъп за ЕС-15 е 11,09 евро.

Източник: *European Electronic Communications Regulation and Markets 2004 (10th Report)*¹⁹, Volume II, Annex 3 Market Overview

Фиг. 45

Средната стойност за 2004 г. при съвместно ползване на необвързан достъп за ЕС-15 е 3,1 евро. Цените на БТК АД и в двата вида предлагане на необвързан достъп са по-високи от средноевропейските.

¹⁸

http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm

¹⁹

http://europa.eu.int/information_society/topics/ecomm/all_about/implementation_enforcement/annualreports/10threport/index_en.htm